

17_1. olvasólecke: Magyarországi TÉSZ-ek tevékenységei

Ledó Ferenc

Növényházi termesztés ökonómiája

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az olvasólecke címe: Magyarországi TÉSZ-ek tevékenységei

AZ OLVASÓLECKE TARTALMA:

I. A TÉSZ szabályozása

II. Beruházások

- 1. Informatikai rendszer kialakítását, fejlesztését segítő beruházások*
- 2. Kísérleti termelés megvalósításához szükséges beruházások*
- 3. Termőterületeken megvalósuló beruházások*
- 4. Telephellyel kapcsolatos beruházások*
- 5. Megújuló energiaforrás használatára épülő beruházás*
- 6. Értékesítést segítő beruházások*

Olvasási idő: 20 perc

III. Kutatás, vizsgálat, elemzés

- 1. Piackutatás*
- 2. Hatékonyságvizsgálat*
- 3. Kísérletek*
- 4. Elemzések*

IV. Szaktanácsadás, tanácsadás, tudományos eredmény átadás

- 1. Technológiai témájú tanácsadás*
- 2. Üzleti témájú tanácsadás*
- 3. Minőségfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás*
- 4. Egyéb a termeléshez kapcsolódó témákat érintő tanácsadás*
- 5. Munkahatékonyság növelése a kertészetekben*

V. Minőségtanúsító rendszerek létrehozása és fenntartása

- 1. Minőségtanúsítási rendszer létrehozása:*
- 2. Minőségtanúsítási rendszer fenntartása*

VI. A TÉSZ működését szolgáló rendszerek, munkafolyamatok

VII. Ellenőrző kérdések

VIII. Irodalom források

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

I. A TЭСZ szabályozása

A hatályos EU-s rendelet (891/2017 EU bizottsági rendelet) és a hozzá kapcsolódó nemzeti rendelet biztosítja a tészek tevékenységükkel segíteni tudják tagjaikat a termelés területén, hogy magasabb élelmiszerbiztonság mellett versenyképes árut tudjanak előállítani. A megtermelt áru átvételét a szigorú nyomkövetés szabályainak megfelelően kezelik, osztályozzák, csomagolják és tárolják. E tevékenységek egyes elemeit a termelő tagnál vagy a központi telephelyen lehet végezni. Az áru szervezett értékesítésére, ehhez kapcsolódó piackutatás, marketing, esetleges válságkezelés tevékenységre is sor kerül. Ehhez a tészek pályázat útján, 3-5 éves operatív program keretében, UNIÓ-s és nemzeti támogatásokhoz juthatnak rendkívül szigorú feltételek mellett. (Érvényben lévő UNIÓ-s és hazai rendelet alapján.)

II. Beruházások

II. 1. Informatikai rendszer kialakítását, fejlesztését segítő beruházások

- a) Informatikai szoftverek, eszközök, a termelői szervezet tagjaival történő kapcsolattartást és annak tervezését lehetővé tévő számítástechnikai és mobilkommunikációs eszközök és szoftverek beszerzése.
- b) Termelés tervezéshez használt szoftver, szoftverek licence, szoftverkövetés, termelés tervezést támogató informatikai szoftverfejlesztő, hardverfejlesztő szolgáltatások.
- c) Informatikai eszközök a termékminőséggel, minőségjavítással kapcsolatos feladatok ellátásához.

II. 2. Kísérleti termelés megvalósításához szükséges beruházások

- a) Kísérleti kert, kísérleti termesztő berendezések bemutató gazdaság létrehozásának specifikus költségei
- b) Új nemesített fajták bevezetése, azok elemzése, kísérleti telepítések. Értékes magyar fajták, valamint a Magyarországon termesztésbe vonható piacképes külföldi fajták használatát elősegítő technológiák kialakítása.
- c) Laboratórium létrehozása, fejlesztése, műszerek beszerzése.

II. 3. Termőterületeken megvalósuló beruházások

Prevenációs célú beruházások

- a) Jég és fagyvédelem eszközei
- b) Növényvédelmi és időjárás előrejelzési berendezések
- c) Erózió és defláció elleni védelem.

Hatékony vízhasználatot biztosító beruházások

- a) Új, víztakarékos öntöző rendszerek kiépítése, meglévők fejlesztése
- b) Vízelvezetés gépei eszközei
- c) Öntözőrendszerek fejlesztése, illetve a már létező öntözőrendszerek cseréje hatékonyabb rendszerekre (az öntözött területek korszerűsítése)
- d) Talajtakarás alkalmazása a vízvesztés csökkentése érdekében
- e) A víz tisztítását és újra felhasználását szolgáló beszerzés és/vagy fejlesztés.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

II. 3. Termőterületeken megvalósuló beruházások- folytatás

Környezetvédelmi beruházások

- a) Szerves- és/vagy biotrágya használata
- b) A kertészeti oltás alkalmazása a növényvédő szerek használatának csökkentése érdekében
- c) Komposzt használata
- d) Zöldtrágya használata
- e) Megújuló energiaforrásokat felhasználó fűtésrendszer kialakítása, felújítása, korszerűsítése
- f) Biológiai és oxo-biológiai úton lebomló műanyagok használata a természetben
- g) Biológiai növényvédelmi eszközök és készítmények alkalmazása
- h) Alternatív gyomirtási eljárások használata
- i) Rezisztens és toleráns fajták alkalmazása
- j) Energiatakarékosabb termelési eszközök és módszerek használata
- k) Biológiai úton lebomló kötőanyag használata a gazdaságokban
- l) Biológiai növényvédelem üvegházakban, fóliaházakban
- m) Ökológiai vetőmagok

3.4. Hatékony termelés megvalósítását szolgáló beruházások

- a) Ültetvény létrehozása
- b) Többéves kultúrák szaporítóanyagai, termelési színvonalat biztosító pótlás
- c) Megtermékenyülés segítése az üvegházakban, és ültetvényekben. Poszméhek beszerzése és telepítése keretében poszméh kaptárok beszerzése, a méhész házi méhek betelepítésével kapcsolatos szolgáltatása és a mézelő növények telepítése
- d) Fólia és üvegház
- e) Termelés biológiai és technológiai feltételeinek biztosításához szükséges gépek és berendezések, valamint új technológia során felhasznált anyagok
- f) A kedvezőtlen műszaki jellemzőkkel rendelkező növényvédelmi gépek és növényvédő szer kijuttatására szolgáló berendezések helyettesítése korszerűbb gépekkel és eszközökkel
- g) Méhekkal, poszméhekkal történő beporzást alkalmazó természetstechnológiák elterjedések elősegítése

II. 4. Telephellyel kapcsolatos beruházások

- a) Betakarítási technológia hatékonyságot fokozó beruházások a szedéshez, betakarításhoz, a termék beszállításához használt gépek eszközök, kereskedelmi forgalomba nem kerülő szedőgöngyölegek
- b) Tároló kapacitást növelő beruházások, tároló eszközök
- c) Minőség ellenőrzés rendszer kialakítása, tanúsítása, rendszerfejlesztése. Telephelyek, termelők auditra való felkészítése, audit és kapcsolódó beruházások. A termékminőséggel kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges eszközök, a termék-, a talaj-, a növény- és vízminták vizsgálatát lehetővé tevő műszerek és egyéb tárgyi eszközök.
- d) Logisztikai, tároló beruházások hűtőgépek, nyomon követhető eszközei. Az áruk jelölését, címkézését és nyomon követését lehetővé tevő eszközök.
- e) Szelektív hulladékgyűjtés
- f) A termék tárolása, hűtése válogatása osztályozása és csomagolása, elsődleges feldolgozása termékfejlesztése, kereskedelmi érték növelése érdekében szükséges építési, gép és eszközbeszerzés.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

II. 5. Megújuló energiaforrás használatára épülő beruházás

- a) Kapcsolt hő- és energia-termelés a természet és az áruvá készítés során keletkező zöldséggyümölcs hulladékok felhasználásával
- b) A növényi maradványok energetikai célú fölhasználásának elősegítése
- c) A biológiailag lebomló szerves anyagok aerob lebontása és további felhasználásra alkalmassá tétele (Komposztkészítés).

II. 6. Értékesítést segítő beruházások

- a) Kereskedelmi feladatok elvégzéséhez szükséges beruházások, az értékesítéshez szükséges kommunikációs és informatikai eszközök, továbbá a kiállításokon való kiállítás, valamint kereskedelmi és partnertalálkozók feltételeit megvalósító költségek
- b) Az áruk jelölését, címkézését és nyomon követését lehetővé tévő eszközök

III. Kutatás, vizsgálat, eredmény

III. 1. Piackutatás

- a) Piaci diverzifikációt, piac bővülést szolgáló termék és eljárásfejlesztések
- b) Piackutatások piac, és vevőelemzés, piacszervezés, reklamáció elemzés
- c) Piackutatás a meglévő és a potenciális piaci igények és jelenlegi értékesítési csatornák fejlesztési lehetőségei, új értékesítési csatornák kialakításának lehetőségeinek felmérése
- d) Termelési struktúrát befolyásoló piackutatás.

III. 2. Hatékonyságvizsgálat

- a) Hozamnövekedés fokozását, minőségfejlesztést szolgáló vizsgálatok, kutatások
- b) Költségelemzések végzése, hatékonyságot fokozó vizsgálatok, kutatások a termelés és a post-harvest területén.

III. 3. Kísérletek

- a) Fajtakísérletek,
- b) Tápanyagkísérletek költségei.

III. 4. Elemzések

- a) Termelési folyamatok és a környezet kapcsolatrendszerének elemzése
- b) Polcállósági vizsgálatok, hatóanyag ellenőrzés.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

IV. Szaktanácsadás, tanácsadás, tudományos eredmény átadás

IV. 1. Technológiai témájú tanácsadás

- a) Zöldség-gyümölcs termesztéstechnológia, talaj- és növényvédelmi, valamint „post harvest” tevékenységet érintő szaktanácsadás igénybevétele szaktanácsadók képzési költségei.
- b) Képzés, szaktanácsadás termesztéstechnológiáról, növényvédelemről, növényfajokról, és új növényfajtákról, technológiai ismeretekről
- c) Szaktanácsadás a tagok részére fajta, technológia, növényvédelem kérdéskörben, a termelői szervezet által meghatározott egységes tevékenység elősegítése céljából
- d) Kutatás, kísérleti termesztés során gyűjtött adatok, információk nyomon követhető megosztása a tagokkal, eredmények bemutatása, következtetések levonása
- e) A termesztéstechnológia, növényvédelmi és meteorológiai szolgáltatások.

IV. 2. Üzleti témájú tanácsadás

- a) Jogi, számviteli, üzletviteli tanácsadás a termelő tagok részére.

IV. 3. Minőségfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás

- a) A minőség-ellenőrzést, valamint az áruminták vizsgálatát lehetővé tevő rendszerek kiépítését és fenntartását végző szakemberek személyes közreműködés
- b) Áruminőséggel, árukezeléssel kapcsolatos képzés, szaktanácsadás szervezése
- c) Minőségbiztosítással, árukezeléssel, nyomon követéssel kapcsolatos képzés, szaktanácsadás.

IV. 4. Egyéb a termesztéshez kapcsolódó témákat érintő tanácsadás

- a) Ismeretátadás és kommunikáció fejlesztése
- b) Oktatás, képzés, munkavédelmi tanácsadás
- c) Szaktanácsadás.

V. Minőségtanúsító rendszerek létrehozása és fenntartása

V. 1. Minőségtanúsítási rendszer létrehozása

- a) Védjegy- és minőségtanúsítási rendszer létrehozása, az eredetvédelem uniós oltalmára (OEM/OFJ) való bejelentéshez szükséges termékleírások készítése
- b) Minőségirányítási minőségtanúsítási, minőségbiztosítási rendszer kialakítása, tanúsítása, rendszerfejlesztése. Telephelyek, termelők auditra való felkészítése, audit és kapcsolódó beruházások. A minőségbiztosítással, a környezetgazdálkodással kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges

V. 2. Minőségtanúsítási rendszer fenntartása

- a) védjegy- és minőségtanúsítási rendszerben résztvevő termékek egységes minősége érdekében végzett folyamatos monitoring, vizsgálatok.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TЭСZ-ek tevékenységei

VI. A TЭСZ működését szolgáló rendszerek, munkafolyamatok

1. Beszerzést segítő rendszerek:

- a) A termeléshez szükséges inputanyag beszerzést segítő rendszerek szolgáltatások.

2. Értékesítést segítő rendszerek:

- a) Kereskedelmi és termékstratégia kialakítása, megújítása, együttműködések erősítése
- b) Egységes arculati elemek kialakítását biztosító fejlesztések, jogi eljárások
- c) Piaci diverzifikációt, piacbővülést szolgáló termék- és eljárásfejlesztések.

3. Hatékony működést segítő rendszerek:

- a) Ellenőrzési és monitoring módszerek kidolgozása.
- b) Termékpálya elemzéseken alapuló értéklánc modellek kidolgozása, logisztikai rendszerek alkalmazása.
- c) Tervezés, költség- és energetikai számítások készítése.

4. Termék promóció:

a) Promóciós és kommunikációs tevékenységek, marketing kampányok, szolgáltatások, kóstoltatások, hazai és nemzetközi kiállítások (szóróanyagok, prospektusok, a szervezet tevékenységét és munkáját bemutató anyagok, kiadványok, internetes megjelenítés kialakítása, honlapok fejlesztése, működtetése stb.)

b) Célpiacokon információgyűjtésre és -elemzésre alapozott nemzetközi és belföldi üzletember és partnertalálkozók szervezése, azokon való részvétel.

5. Komplex tevékenység:

- a) Integrált gazdálkodás
- b) Ökológiai gazdálkodás.

6. Szolgáltatás igénybevétele:

- a) Víz-, talaj- és növényanalízis
- b) Tápanyag-gazdálkodási terv készítése/készíttetése és végrehajtása.

7. Válságmegelőzés és – kezelés:

- a) piacról történő árukivonás
- b) gyümölcs és zöldségfélék be nem takarítása
- c) betakarítási biztosítás
- d) promóció és kommunikáció akár a megelőzés, akár válság idején
- e) kölcsönös kockázatkezelési alapok létrehozásával kapcsolatos adminisztratív költségek.

Az olvasólecke címe: Magyarországi TÉSZ-ek tevékenységei

VII. Ellenőrző kérdések:

- 1. Emelje ki azokat a támogatható beruházásokat, melyek a tész termelőinek tevékenységét közvetlenül segítik!**
- 2. Melyek a TÉSZ logisztikai, kereskedelmi tevékenységét segítő támogatható beruházások?**
- 3. Milyen témakörökben támogatható szaktanácsadás a működési programból?**
- 4. Miért fontos a minőségbiztosítást célzó tevékenységek támogatása?**
- 5. Milyen jelentősége van a válságkezelésnek a tész tevékenységében?**

VIII. Irodalom források

DélKerTÉSZ és FruitVeB belső tanulmányok

Hatályos UNIÓS és nemzeti rendeletek

<https://magyarmezogazdasag.hu/2020/10/17/az-egyuttmukodes-hatalmas-ero-delkertes-z-jopelda-erre>

Készült a Szegedi Tudományegyetem megbízásából az Európai Unió támogatásával